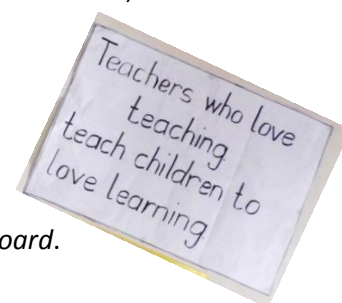

Verslag van bezoek van Wim Reimert en Elske van Zanden in juli 2018 aan Senanga

Dinsdag 10 juli, 17 uur. Korte bijeenkomst/verwelkoming met Mike Mutti, Patrick Kozi, Rose Katiba en Patrick Siyauya.

Programma:

Woensdagochtend 9.00 uur bezoek aan de DEBS en de council
10.30 uur bezoek Maxanaedi School
Woensdagmiddag 14.00 uur bezoek aan SODC en HBC
Donderdagochtend 10.30 uur Vergadering met *Zambridge Senanga Local Board*.

Woensdag 11 juli

9.00 uur. Onder (bege-)leiding van Mike en Patrick S. hebben we meerdere *courtesy-calls* afgelegd. De betreffende personen waren niet allemaal tevoren op de hoogte gesteld, dus we overvielen hen 's ochtends vroeg wel een beetje, althans zo voelde het.

1. De DC (*District Commissioner*) was niet aanwezig, zodat we een korte kennismaking hadden met de DCDO (*District Community Development Officer*), dhr. Poniso Mbangwetu.
2. De CS (*Council Secretary*), dhr. Alicinda Nawa. Korte kennismaking.
3. De DEBS (*District Education Board Secretary*), mw. Lisimba, is een zeer enthousiaste, inspirerende vrouw. In plaats van gras, groeiden er groenten in de voortuin van haar kantoor als een voorbeeld voor de scholen die een schooltuin willen starten. Deze groenten werden verkocht en het geld gebruikt voor kleine projecten. Zij vertelde ook dat het voedselprogramma van de overheid voor schoolkinderen nu helemaal gestopt was. Met andere woorden: op geen enkele (*day*)school wordt door de overheid voedsel uitgedeeld.
4. De CC (*Council Chairperson*, wordt gekozen voor 5 jaar en is "*in charge*" of the local government. Ze is belangrijker dan de DC, volgens Mike), mw. Gladys Kabila. Fijn gesprek, ze gaf aan blij te zijn met de lokale initiatieven van Zambridge Senanga. Dit is nog steeds nodig, de overheid heeft weinig geld.

10.30 uur Maxanaedi school.

Hartelijk welkom door de zingende leerlingen en leraren van de school. Er was een nieuw hoofd: mw. J.M.A. Sibetta. Tijdens de rondleiding bleek dat enkele dagen geleden de *handwash Installation* met tank en al was gestolen! Er moest nog vergaderd worden (met PTA?) hoe een nieuwe tank en buizen geïnstalleerd zouden kunnen worden. Op het moment van het bezoek werd er eten gekookt voor de leerlingen. De *hammermill* was volop in werking, een *fundraising* voor de school. Op het schoolterrein lag een grote stapel

stenen bestemd voor een tweede *staffhouse*, betaald door de *community*.

Na de rondleiding werd er binnen in een lokaal een speech gehouden door mw. Sibetta, ze las het jaarrapport voor. Wim en ik hebben wat gezegd namens Zambridge Senanga Nederland. Toen kreeg Monde Mututwa het woord. Ze las een zeer coherent, boeiend verhaal voor over de geschiedenis van Maxanaedi. Tot slot mocht de *headgirl* van de school een bedankspeech houden, ze zat erbij in het lokaal en mocht later ook mee-eten.

De zeer uitgebreide maaltijd/lunch, samen met de *teachers*, de *headgirl*, de PTA (*Parents and Teachers Association*), familieleden van Anna Nasilibane en Monde Mututwa, was in één woord verrukkelijk.

Maxanaedi school: 13 *teachers* (10 vrouwen, 3 mannen) 2 *cooks* (een man en een vrouw), 684 (310 *boys* en 374 *girls*) leerlingen, 6 klaslokalen en 1 *staffhouse*. Ze geven les aan *grade 1 t/m 7*. De leerlingen van *grade 1 t/m 4* hebben 's middags les (er zijn van deze klassen *double streams*, bv *grade 1A* en *1 B*), *grade 5, 6* en *7*'s ochtends. Mike Mutti is de coördinator.

We hebben foto's gemaakt van de dakconstructie van de Maxanaedi school en later ook van het SODC voor de zonnepanelen die *id Solar Solutions*, Lusaka, gaat installeren in opdracht van *Our Energy Foundation*.

14.00 uur SODC (*Senanga Orphans Day Care Centre*)
Met Mike en Patrick S naar SODC gereden alwaar Rose en Ron al klaar stonden. SODC heeft nu een erg goede *headmistress*, mw. Mbuto, die helaas op een begrafenis in Mongu was. We werden welkom geheten door dhr. Kabisa, *deputy head*, maar die moest om 15 uur weg naar een belangrijke vergadering over de eindexamens.

Het SODC heeft nu 5 officiële klaslokalen, dan nog 3 klaslokalen in een gebouw dat oorspronkelijk als *dining hall* bedoeld was, en de HBC *conference hall* wordt ook door SODC als klaslokaal gebruikt (hebben we gezien). Totaal nu dus 9 ruimtes waar les wordt gegeven. Er worden 3 nieuwe lokalen door de *community* gebouwd en betaald, nu tot *rooflevel*. (De eerste stenen zagen we twee jaar geleden liggen op het terrein). Tevens is er een gebouw waar een computerruimte is (met 9

werkende computers en 135 leerlingen die computerexamen moeten doen) en een lerarenkamer. We hebben deze ruimtes twee jaar geleden van binnen gezien, nu niet.

Rose vertelt dat in verband met toename van het aantal leerlingen

op dit moment alleen *grades 1 t/m 7* een maaltijd via de school krijgen (gefinancierd door Zambridge Senanga). We hebben geen maaltijdbereiding gezien.

Het SODC heeft 1048 (535 *boys*, 513 *girls*) leerlingen in *grade 1 t/m 9*. *Grade 1 t/m 7* (allemaal *doublestream*) is gratis onderwijs, voor *grade 8* en *9* moet wél schoolgeld betaald worden. Ook hier geldt dat de ene klas alleen 's ochtends, de andere klas alleen 's middags komt, dan lukt het allemaal net.

Er zijn nu 4 toiletgebouwtjes: één toilet voor vrouwelijke leerkrachten, één voor de mannelijke leerkrachten en voor zowel de meisjes als de jongens een dubbeltoilet. Het zou prachtig zijn voor de school als de nieuwe toiletgebouwen gefinancierd door Zambridge Senanga/Wilde Ganzen dit jaar vóór het hete seizoen nog gereed komen.

We konden melden dat de zonnepanelen nog dit jaar op het dak van de school komen, daar waren ze erg blij mee.

Het nieuwe *staffhouse* was inderdaad bijna klaar. Er zaten nog geen ramen in, wel *burglarbars*. Ook de deuren binnen in het huis waren nog niet geplaatst. Men verzekerde ons dat alle materialen gekocht en elders veilig opgeslagen waren. Binnenkort zou een andere aannemer het afmaken.

Op het terrein van de school, nabij de HBC, waren jongemannen oude schoolbanken aan het opknappen. We begrepen dat de oude banken met metalen frame opgekocht waren en de mannen er weer nieuwe planken op maken. De school blij en de jongemannen hebben ook weer tijdelijk werk.

16.00 uur HBC

Buiten waren de stoelen in een kring opgesteld.

Er waren 10 van de 25 (4 mannen, 21 vrouwen) *caregivers* aanwezig, waaronder de Zambridge Senanga Board members, mw. Theresa Sikwatikweto en mw. Sibeso Mwandamena. HBC biedt zorg in 10 gebieden rondom Senanga aan 635 patiënten, zowel HIV als TBC patiënten. Ze werken nauw samen met het ziekenhuis, zorgen dat de patiënten de medicatie regelmatig innemen. Er zijn minder bedlegerige patiënten (nog ongeveer 60 en de rest is ambulante), daarmee komt er tijd vrij om vooral ook preventieve activiteiten te ontplooiën. Het kantoor is 1x per week open voor vragen en ophalen van de goederen (meel/zout/suiker/melk/zeep). Er wordt 1x per maand vergaderd met alle *caregivers*. Theresa houdt minutieus de getallen bij.

HBC Senanga is het enige nog functionerende HBC in *Western Province*, de anderen hebben de afgelopen jaren het loodje gelegd t.g.v. gebrek aan geld.

De *caregivers* hebben dit jaar een 5-daagse workshop gevolgd om te leren een (kleine) *business* op te zetten om inkomen te genereren. (Hun werk als *caregiver* is vrijwilligerswerk). Ze noemen voorbeelden van *business* die ze willen opzetten: rijst en vis in Lusaka verkopen, want de vis en rijst uit Senanga is daar erg gewild. Verder: kippen fokken, huis bouwen (en verhuren?). Ze waren erg gedreven ("We learned a lot!"), echter het grote probleem is *lack of funds* om te starten. Ze vragen Zambridge om een startkrediet. We hebben uitgelegd dat we dat niet kunnen geven, maar dat een systeem van microkrediet in Zambia bestaat.

De bijeenkomst werd beëindigd met een gebed door één van de *caregivers*.

In de *conference hall* van de HBC zat inderdaad een klas van SODC druk te werken.

Donderdag 12 juli

10.30 uur. Vergadering *Zambridge Senanga Local Board (ZS-LB)* op de *Safari Lodge* met een drankje en koekjes.

Aanwezig: Patrick Siyauya (*chairperson*), Ron Liswaniso (*acting secretary*), Mike Mutti, (*vice chairperson*), Rosemary S. Katiba (*treasurer*), Patrick Kozi (*member*), Theresa Sikwatiketo (*member*). Wim Reimert en Elske van Zanden, beiden van *Zambridge Senanga -Board NL (ZS-NL)*

Wim en Elske geven alle bestuursleden een Escher kalender 2019 cadeau.

Agenda:

LoO,Q&D (*List of Observations Questions and Decisions*) van 24-5-2018 van ZS-NL
Observaties en opmerkingen n.a.v. bezoeken Maxanaedi, SODC en HBC.

Wim heeft uitgelegd dat ZS-NL graag reageert op de notulen en de LoO,Q&D van de ZB-LB i.p.v. andersom. Dat betekent dat er een meer actieve rol van de *local board* wordt verwacht, zeker nu zij een NGO zijn geworden. De ZS-LB reageert positief.

ZS-LB heeft van Wilde Ganzen (WG) al een bevestiging gekregen van het *Solar Energy* project. Vragen/verzoeken: een kantoor, computer/laptop, printer/fotokopieermachine /scanner. Bij het bezoek aan HBC is gisteren al besloten dat het kantoor van HBC ook kan dienen als kantoor voor ZS-LB, omdat het voor HBC maar 1x/wk gebruikt wordt. Er is genoeg ruimte voor een extra kast/tafel/stoel. Het HBC kantoor heeft elektriciteit. Actie: ZS-LB maakt een plan en begroting. ZS-LB zal de notulen en LoO,Q&D van deze vergadering voor 14 september naar ZS-NL sturen.

*Maxanaedi school:

#TPIN (Taxpayer Identification Number) voor ZS-LB is nodig voor registreren van het land waarop de school staat bij het *Ministry of Land* (dit gaat via de council). TPIN is gratis, maar het registreren van het land kost een nog onbekend bedrag. ZS-LB gaat hiermee aan de slag.

#Handwas systeem is gestolen. Het plan is een mobiel systeem te kopen en dat, als de school 's middags sluit, binnen neer te zetten.

*SODC:

#Ron: De handwaterpomp werkt prima, maar ze zouden toch graag een watertank willen met een elektrische pomp. Nu staan de leerlingen wel lang in de rij...

#Rose: Alleen *grades* 1 t/m 7 krijgen een maaltijd, de leerlingen van *grade* 8 en 9 moeten zelf eten meenemen. Reden: te weinig geld. SODC wil graag upgraden naar *grade* 10,11 en 12. Er worden drie lokalen bijgebouwd, maar die hebben ze eigenlijk nu al nodig voor *grade* 1-9.

#Rose: "*SODC won a Sports cup*".

*HBC:

#Patrick S. is lid van de *Taskforce HIV* in het district. Ze willen met HBC van *care(-givers)* nu meer nadruk gaan leggen op *prevention and cure* (eenvoudige ziekten). Bv condooms uitdelen (zijn niet gratis meer bij het ziekenhuis verkrijgbaar) en een medicijnkit. Hij zal een plan hiervoor gaan maken.

#Vraag microkrediet voor *caregivers*. Elske belooft dit uit te zoeken.

*Algemeen:

#Wim geeft informatie over *Change the Game Academy* van WG, er komt mogelijk een afdeling in Zambia. Maar er is ook een gratis *e-learning* via de website, hoewel een *e-learning* in een internetcafé wel lastig is.

#Schooltuinen zijn nog even ter sprake geweest. Maar zonder hek om de school worden de groenten gestolen... Men leek nog niet erg enthousiast.

Aan het einde van de vergadering kregen we allebei een cadeau:

Wim een prachtige wandelstok en Elske een versierde hak. (helaas niet voor echt gebruik..). En we werden uitgenodigd voor een diner met het bestuur van ZS-LB in *New Horizon*.

